

Hafvík ehf
Kt.: 430702-2030
Heimilisfang: [...]

Akureyri, 01.12.2022
Tilv. 2022-09-15-2176

Efni: Svipting leyfis til veiða í atvinnuskyni. Brotkast. Hafbjörg ST-77 (2437).

I. Málsvik

Fiskistofa hefur til meðferðar mál er varðar meint brot áhafnar, og eftir atvikum útgerðar, fiskiskipsins Hafbjörg ST-77, skipaskrárnúmer 2437, þann 15. september 2022, gegn 2. mgr. 2. gr. laga um umgengni um nytjastofna sjávar nr. 57/1996. Lögskráður skipstjóri í umræddri veiðiferð, er mál þetta varðar, var X, kt. [...].

Málavöxtum er þannig lýst í skýrslu veiðieftirlitsmanns, dags. 27. september 2022, að þann 15. september 2022, um kl. 10:45, hafi veiðieftirlitsmenn verið við eftirlit við Steingrímsfjörð. Þeir hafi veitt því athygli að fiskiskipið Hafbjörg ST-77 (2437) var við veiðar á svæðinu og ákváðu að senda ómannað, fjarstýrt loftfar með myndupptökubúnaði, til að fylgjast með veiðum skipsins. Loftfarinu hafi verið flogið frá landi við Þjóðveg 68 hjá Hvalsárgrind, um 3 km að skipinu, sem var þar við veiðar. Þegar veiðieftirlitsmenn urðu vitni að því að skipverjar vörpuðu fiski fyrir borð var sett á upptöku. Var tekið upp eitt myndband og hófst upptaka kl. 10:54 og stóð í um 16 mínútur. Á myndbandsupptöku sést til tveggja skipverja um borð og voru þeir að draga inn veiðarfæri (þorskanet). Á myndbandinu sést þegar skipverjar varpa fyrir borð samtals sextán fiskum (16) sem komið höfðu í veiðarfæri; tólf þorskar, þrjár ýsur og einn makrill. Meint brot áttu sér stað á tímabilinu kl. 10:54 til 11:10. Af þeim sökum er áhöfn fiskiskipsins grunuð um að hafa brotið gegn ákvæði 2. mgr. 2. gr. laga nr. 57/1996 með því að hafa ekki hirt og landað þeim framangreindu sextán fiskum sem komið höfðu í veiðarfæri fiskiskipsins Hafbjörg ST-77 (2437) umræddan dag.

II. Athugasemdir málsaðila

Vísað er til erindis Fiskistofu, dags. 4. nóvember 2022 (tilv. 2022-09-15-2176), vegna meintra brota áhafnar, og eftir atvikum útgerðar fiskiskipsins Hafbjörg ST-77 (2437). Þar var málsatvikum lýst, leiðbeint um lagaatriði og aðila málsins gefinn kostur á að koma andmælum og athugasemdum á framfæri í samræmi við 13. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 áður en afstaða yrði tekin til þess hvort brot hafi verið framin og eftir atvikum ákvörðun um viðurlög. Þann 7. nóvember var myndbandsupptöku, að beiðni málsaðila, send honum. Engar athugasemdir eða andmæli málsaðila bárust Fiskistofu í framhaldinu, hvorki fyrir uppgefin frest, 21. nóvember 2022, né eftir að hann rann út. Ákvörðun Fiskistofu tekur því mið af fyrirliggjandi gögnum og málsatvikum að öðru leyti.

III. Lagagrundvöllur

Samkvæmt 2. mgr. 2. gr. laga um umgengni um nytjastofna sjávar nr. 57/1996, segir að skylt sé að hirða og koma með að landi allan afla sem kemur í veiðarfæri fiskiskipa. Ráðherra hefur þó heimild til að heimila með reglugerð að fiski af verðlausum tegundum sé ekki landað heldur varpað í sjóinn, sbr. reglugerð um nýtingu afla og aukaafurða nr. 468/2013. Brot gegn 2. mgr. 2. gr. laga nr. 57/1996 geta varðað stjórnsýsluviðurlögum, þ.e. sviptingu leyfis til veiða í atvinnuskyni skv. 1. og 2. mgr. 15. gr. laga nr. 57/1996 eða skriflegum áminningum skv. 3.

mgr. 15. gr. sömu laga. Þá getur brot gegn 2. mgr. 2. gr. laga nr. 57/1996 jafnframt varðað refsingum, sektum eða fangelsi allt að sex árum, skv. 23. gr. sbr. 24. gr. sömu laga.

IV. Niðurstaða og rökstuðningur

Eins og að framan er greint var áhöfn fiskiskipsins Hafbjörg ST-77 (2437) uppvís að brottkasti við eftirlit veiðieftirlitsmanna Fiskistofu úti fyrir Hvalsárgrind í Steingrímsfirði þann 15. september 2022. Við eftirlitið var notast við ómannað, fjarstýrt loftfar með myndupptökubúnaði. Þegar veiðieftirlitsmenn sáu skipverja um borð varpa afla fyrir borð og aftur í sjó var sett á upptöku. Í málinu liggur fyrir myndbandsupptaka sem sýna skipverja að störfum um borð sem voru að draga inn veiðarfæri (net). Á henni sést þegar skipverjar varpa samtals sextán (16) fiskum fyrir borð, sem komið höfðu í veiðarfæri, og tilgreindir eru að framan. Var aflinn tegundagreindur af sérfræðingum Fiskistofu og tekur ákvörðun Fiskistofu mið af því. Umrætt myndband sýnir með skýrum hætti að tilgreindur afli féll fyrir borð í umræddu fiskiskipi umræddan dag fyrir tilstilli skipverja um borð. Um er að ræða hlutlægt sönnunargagn sem að mati Fiskistofu hefur mikla þýðingu við úrlausn málsins. Sönnunargildi og áreiðanleiki þess vegur þungt í því heildarmati sem Fiskistofa leggur á málið við ákvörðun sína. Að mati Fiskistofu telst mál þetta vera nægilega upplýst og atvik og staðreyndir málsins, sem þýðingu hafa að lögum, vera sönnuð. Með vísan til málsatvika og eðli brota, vitnisburðar veiðieftirlitsmanna, gagna málsins, og þess sem að framan greinir er það niðurstaða Fiskistofu, að áhöfn fiskiskipsins Hafbjörg ST-77 (2437), hafi brotið gegn lögum um umgengni um nytjastofna sjávar nr. 57/1996 með því að hafa ekki hirt og landað þeim sextán tilgreindu fiskum sem að framan greinir í umræddri veiðiferð 15. september 2022.

Háttsemi áhafnar fiskiskipsins Hafbjörg ST-77 (2437) er talin varða við 2. mgr. 2.gr. laga um umgengni um nytjastofna sjávar nr. 57/1996.

Í 3. mgr. 15. gr. laga um umgengni um nytjastofna sjávar segir að þrátt fyrir ákvæði 1. og 2. mgr. sama ákvæðis skuli Fiskistofa veita hlutaðeigandi útgerð skriflega áminningu vegna fyrsta minniháttar brots. Við mat á því hvort um minniháttar brot sé að ræða er m.a. litið til þess hvort ætla megi að brot hafi í för með sér umtalsverðan ávinning fyrir hlutaðeigandi útgerð og/eða tengda aðila, fjölda brota, hversu mikilvægum hagsmunum brot ógnar og hvort það hefur verið framið af ásetningi eða gáleysi.

Líta verði til markmiða laga nr. 57/1996 við mat á þeim hagsmunum sem brotin ógna. Lögunum er ætlað að tryggja tvö meginatriði. Í fyrsta lagi að öllum afla sem komi í veiðarfæri skips sé landað í viðurkenndri höfn og í öðru lagi að allur afli sé veginn og skráður. Í máli þessu er litið til þess að brotin voru til þess fallin að hafa í för með sér ávinning fyrir hlutaðeigandi útgerðaraðila og/eða tengda aðila, þar sem verðmeiri eða söluvænlegri afli var tekinn að landi og aflaheimildum, eftir atvikum, ekki ráðstafað í þann afla sem kastað var. Þó hefur ekki verið um stórvægilegan ávinning að ræða með hliðsjón af magni þess afla sem kastað var. Brotin ógna jafnframt hagsmunum sem tengjast aflaskráningu. Fiskveiðistjórnunarkerfið byggir á því að aflaskráning gefi rétta mynd af því hve mikið er veitt úr sameiginlegri auðlind þjóðarinnar og jafnframt hvort afli tiltekens skips sé innan veiðiheimilda þess. Mikilvægir almannahagsmunir eru jafnframt fólgnir í því að upplýsingar um veiðar úr nytjastofnum sjávar séu réttar svo hægt sé að áætla stofnstærð og hámarks afkastagetu. Góð umgengni um nytjastofna sjávar er þýðingarmikil í því skyni að stuðla að því að þeir verði nýttir með sjálfbærum hætti er tryggi til langs tíma hámarksafkastur fyrir íslensku þjóðina.

Sú myndbandsupptaka sem liggur fyrir í málinu sýnir með skýrum hætti framgöngu skipverja um borð í umræddri veiðiferð þegar þeir varpa þegar veiddum afla aftur í sjó. Vinnubrögð þeirra og framgangi gefur í skyn að um viðhöfð vinnubrögð sé að ræða en af myndbandsupptöku að dæma er aflanum kastað aftur í sjó af yfirlögðu ráði og án nokkurrar umhugsunar, í

skýtingarleysi við settar háttænisreglur í lögum. Fiskistofa horfir í þessu samhengi til þess hvernig verknaðinum sjálfum var háttáð, þeim hagsmunum sem verknaðurinn beindist að og verknaðaraðferðar í umrætt sinn. Af háttsemi skipverja má ráða, að þeir hafi með skipulögðum hætti flokkað veiddan afla, sem komið höfðu í veiðarfæri, eftir stærð og verðgildi, og eins og áður segir varpað verðminni afla fyrir borð en hirt vænni afla. Jafnframt megi ætla að tegundum, sem síður hafi verið sóst eftir að veiða (aðrar tegundir en þorskur), hafi verið varpað fyrir borð. Skipverjar kasta þeim afla sem um ræðir jafnóðum fyrir borð og þeir höfðu verið losaðir úr veiðarfærum á netaborði.

Að mati Fiskistofu var háttsemi skipverja ámælisverð með hliðsjón af því hvernig þeir báru sig að við verknaðinn og þeim annarlegu hvötum sem að öllum líkindum lágu að baki háttsemi þeirra. Gefur háttsemi skipverja í umræddri veiðiferð 15. september 2022 sterklega til kynna að brottkast með framangreindum hætti sé viðhaft um borð í umræddu skipi málsaðila í andstöðu við háttænisreglur laga um umgengni um nytjastofna sjávar nr. 57/1996 og grundvallar markmið þeirra um sjálfbæra nýtingu fiskistofna og góða umgengni um auðlindir sjávar.

Við mat á því hvort að um meðvituð gáleysisbrot eða ásetningsbrot hafi verið að ræða, er litið til þess að Fiskistofa hafði áður sent málsaðila tilkynningu til málsaðila um upphaf máls vegna brota áhafnar á sama fiskiskipi gegn 2. mgr. 2. gr. laga nr. 57/1996 þann 23. apríl 2022 í bréfi Fiskistofu dags. 9. september 2022 (málsnr. 2022-04-27-1528), þ.e. áður en haldið var til veiða þann 15. september sl. sem mál þetta varðar. Af þeim sökum er það mat Fiskistofu að málsaðili var grandsamur um að háttsemi áhafnar sinnar bryti í bága við lög en eftir sem áður hélt hún uppteknum hætti í þeirri veiðiferð sem mál þetta varðar og gerðist á ný brotleg gegn framangreindu ákvæði. Brotin eru því að mati Fiskistofu alvarleg og endurtekin. Málsaðili stundar veiðar í atvinnuskyni, og er það því á hans ábyrgð, að verklag við veiðar sé í samræmi við lög, um borð í þeim fiskiskipum sem hann á og gerir út. Við mat á viðurlögum í máli þessu telur Fiskistofa að líta verði til þess að málsaðili hefur áður orðið uppvís að brottkasti. Það tilvik, sem lauk með ákvörðun Fiskistofu um áminningu dags. 20. október 2022, hefur þó ekki ítrekunaráhrif í máli þessu sbr. 19. gr. laga nr. 57/1996, en kemur til skoðunar, ásamt háttsemi og framgöngu skipverja sem að framan er getið, við mat á ásetningsstigi og alvarleika brota.

Í 2. mgr. 15. gr. laga nr. 57/1996 segir að við fyrsta brot, sem varðar sviptingu veiðileyfis, skal leyfissvipting ekki standa skemur en eina viku og ekki lengur en tólf vikur eftir eðli og umfangi brots. Þá er litið til fyrri mála við mat á alvarleika brota og ásetningstigs. Það er niðurstaða Fiskistofu að um ámælisverð brot sé að ræða, framin af beinum ásetningi þrátt fyrir fyrra brot og voru brotin alvarleg með hliðsjón af verknaðaraðferð. Kemur lágmarkssvipting því ekki til greina. Þá eru engin fyrri brot sem hafa ítrekunaráhrif í máli þessu. Af þeim sökum og á grundvelli þess sem að framan hefur verið rakið, með hliðsjón af meðalhófsreglu stjórnsýsluréttar, þykja hæfileg viðurlög vera svipting leyfis til veiða í atvinnuskyni í tvær vikur.

Fiskistofa sviptir hér með fiskiskip málsaðila, Hafbjörg ST-77, skipaskrárnúmer 2437, leyfi til veiða í atvinnuskyni í tvær vikur (14 daga) frá og með 2. janúar 2023 og til og með 16. janúar 2023, skv. 1. mgr. 15. gr. laga nr. 57/1996 sbr. 24. gr. laga nr. 116/2006, vegna brottkasts á tólf þorskum, þremur ýsum og einum makríl. Ákvörðunin hefur ítrekunaráhrif í tvö ár frá og með dagsetningu ákvörðunar skv. 19. gr. laga nr. 57/1996.

Ákvörðun þessa má kæra til matvælaráðuneytisins, Borgatúni 26, 4. hæð, 105 Reykjavík, innan eins mánaðar frá því hún barst til málsaðila sbr. 18. gr. laga nr. 57/1996. Skal það gert skriflega eða með tölvupósti á netfangið mar@mar.is. Kæra frestar ekki réttaráhrifum ákvörðunarinnar.

Vakin er athygli á því að ákvörðun þessi verður birt opinberlega á vefsíðu Fiskistofu í samræmi við 9. gr. laga um Fiskistofu nr. 36/1992.

FISKISTOFA
TRAUST - FRAMSÆKNI - VIRÐING

sími 569 7900 • fax 569 7990
fiskistofa@fiskistofa.is
fiskistofa.is

